

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 30824082-610 4055
Konu : Bursa Milletvekili
Sena KALELİ'nin
Yazılı Soru Önergesi

.../.../2013
03 Aralık 2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 01.10.2013 tarihli ve 43452547-120.00-143472 sayılı yazı.

Bursa Milletvekili Sena KALELİ'nin Bakanlığuma yönelttiği, TBMM 7/29280 Esas sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Erdoğan BAYRAKTAR
Bakan

EK:
Cevap Yazısı (3 Sayfa)

**BURSA MİLLETVEKİLİ
SAYIN SENA KALELİ'NİN
TBMM 7/29280 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
AİT SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR:

Türkiye'nin meyve sebze deposu olarak bilinen Mustafakemalpaşa ve Karacabey ovalarını besleyen Kirmastı Deresinde yüksek oranda bor maddesine rastlanılmıştır. Tarımsal sulamada kabul edilebilir sınır 3 ppm iken Kirmastı Deresinden alınarak analize gönderilen örneklerdeki bor oranı 19.4 ppm çıkmıştır. 165 bin dekar arazide sulu tarımın yapıldığı ovada yetişen ürünler yanma ve kuruma tehlikesiyle karşı karşıya olduğu için çaresizlik içindeki 8 bin çiftçi sulama amaçlı artezyen kuyuları açmaya başlamıştır. Toprağı ve suyu kirleten bor maddesine karşı gerekli önlemlerin alınmaması halinde bölgedeki tarımsal üretim zamanla yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Sorunun çözümü için Bursa Ziraat Odası ve İl Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü kanalıyla, Mustafakemalpaşa Kestelek Köyü Eti Bor Tesisleri yetkilileri ve Eti Bor Genel Müdürlüğü ile temasa geçilmiş ancak bugüne kadar bir adım atılmamıştır. Bu bağlamda;

- 1- Ülkemizin en önemli tarımsal bölgelerinden olan Mustafakemalpaşa ve Karacabey ovalarındaki sulu tarımı tehdit eden Kirmastı Deresindeki kirlenmenin nedenleri konusunda bir çalışma yapılmış mıdır?
- 2- Mustafakemalpaşa Kestelek Eti Bor Tesislerinin yarattığı çevre kirliliği ve ekolojik yapıda meydana gelen değişikliklerle ilgili ölçümleme ve denetim yapılmakta mıdır?
- 3- Kirmastı Deresinde rastlanılan yüksek orandaki bor maddesinin kabul edilebilir düzeye indirilmesi konusunda kısa ve uzun vadeli bir çalışma yapılacak mıdır?
- 4- 165 bin dekar arazide sulu tarımın yapıldığı ovada, sulama suyunun kirlenmesi sonucu artezyen kuyusu açmak zorunda kalan 8 bin çiftçinin mağduriyetinin giderilmesine yönelik destekleme politikaları uygulanacak mıdır?

CEVAPLAR:

1- İl Müdürlüğümüz teknik elemanlarınca, Kirmastı Dereşi ve/veya herhangi bir alıcı ortama deşarjı olabilecek işletmelerde denetimler gerçekleştirilmektedir. İl Müdürlüğümüzce sürdürülen denetimlerde, deşarj noktalarından, denetim amaçlı atıksu numunesi alınıp, Bakanlığımızca yetkilendirilmiş akredite laboratuvarlarda analizleri yaptırılarak, 31.12.2004 tarih ve 25687 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğinin ilgili sektör tablosuna göre alıcı ortam deşarj standartlarını sağlamaması durumunda ve/veya 20.03.2010 tarih ve 27527 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Atıksu Arıtma Tesisleri Teknik Usuller Tebliğinin "Arıtılmış atıksuların sulama suyu kullanım kriterleri" başlıklı 22 nci maddesi ve ilgili diğer maddelerinde belirtilen kriterlere aykırı olarak deşarj edilmesinin tespiti durumunda, 2872 sayılı Çevre Kanununun ilgili hükümleri gereğince, idari yaptırım uygulanmaktadır.

2- Alıcı ortama atıksu deşarjı olan işletmelerde İl Müdürlüğümüzce Çevre Kanunu ve bu kanuna bağlı yönetmelikler kapsamında denetimler yapılmakta olup, kirliliğin giderilmesine ve gerekli önlemlerin alınmasına yönelik çalışmalar sürdürülmektedir. Ayrıca; DSİ I. Bölge Müdürlüğünce İlimizde bulunan su kaynaklarında belirli periyotlarla numuneler alınarak, su kalitesi izleme çalışmaları yürütülmektedir.

İl Müdürlüğümüze ulaşan şikayete istinaden, İl Müdürlüğümüz teknik elemanlarınca 19.09.2012 tarihinde bölgede faaliyet gösteren ETİ Maden Genel Müdürlüğü Bigadiç Bor İşletme Müdürlüğü Kestelek Açık İşletme ve Konsantratör Biriminde yapılan denetim neticesinde; 2 ayrı deşarj noktasından numuneler alınmıştır. Söz konusu numuneler, Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği ilgili sektör tablosundan ve Teknik Usuller Tebliği sulama suyu kriterleri açısından analiz edilmek üzere TUBİTAK-BUTAL Laboratuvarına teslim edilmiştir. Denetim esnasında deşarj hattı üzerinden alınan numunelerin analiz raporunun incelenmesi neticesinde; 1. noktadan alınan numunenin Bor (B) parametresinin 38,2 mg/L olarak, 2. noktadan alınan numunenin Bor (B) parametresinin 22,6 mg/L olarak ölçüldüğü görülmüş, kullanımda zarar derecesinin (>3 mg/L III. Sınıf) tehlikeli olduğu, işletmeden kaynaklanan atıksuların, Atıksu Arıtma Tesisleri Teknik Usuller Tebliği E7.2 Sulama Suyu Kimyasal Kalitesine göre belirtilen kriterlere aykırı olarak deşarj yapıldığı tespit edilmiş olup işletmeye, 2872 sayılı Çevre Kanununa muhalefet eylemi nedeniyle idari yaptırım uygulanmıştır.

Konuyla ilgili olarak İl Müdürlüğümüzün 23.05.2013 tarih ve 9901 sayılı yazısıyla; söz konusu işletmede gerekli iyileştirmelerin yapılması ve Mustafakemalpaşa Çayında kirliliğe neden olmayacak şekilde faaliyet gösterebilmek için işletmede tüm tedbirlerin alınması istenmiştir. Ayrıca; işletmede ilerleyen tarihlerde yapılan denetimlerde dereye deşarj bağlantılarının kaldırıldığı görülmüş ve alıcı ortama herhangi bir atıksu deşarjına rastlanmamış olup, İl Müdürlüğümüzce konunun takibi yapılmaktadır.

Bununla birlikte, bahse konu atıkların, toprakta, suda veya havada kalıcı etki bırakıp bırakmadığı Üniversiteler, araştırma enstitüleri vb. bilimsel kuruluşlarca yapılacak araştırmalar sonucu elde edilebilecektir.

3- ETİ Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü tarafından İl Müdürlüğümüze gönderilen, akredite bir laboratuvara hazırlatılan "Hidrojeolojik Etüt Raporu" nun Bakanlığımızca yapılan değerlendirmesinde; Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği ekinde madencilik sektöründen kaynaklanan atıksular için alıcı ortam deşarj standartlarının Tablo 7.3'te düzenlendiği, buna göre deşarjın sağlanmasının gerektiği, anılan tabloda Bor parametresi için "Alıcı ortamda, Teknik Usuller Tebliğinde yer alan Tablo 4 Sulama Sularının sınıflandırılmasında esas alınan Sulama Suyu Kalite Parametreleri ve Tablo 9 Bitkilerin Bor Mineraline karşı dayanıklılıklarına göre sulama sularının sınıflandırılması kriterlerindeki Bor limit değerlerinin aşılmaması şarttır. Aşılması durumunda limit Bakanlıkça azaltılır." ifadesinin göz önünde bulundurulmasının gerektiği, bu kapsamda söz konusu ocak sahası su sızıntısının önlenmesi için gerekli tedbirlerin alınması, biriken sızıntı sularının bertarafında Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği ekinde yer alan Tablo 7.3'te belirlenen alıcı ortam deşarj standartlarının uygulanması ve deşarj noktasının mansap yönünde belirlenecek olan tam karışım noktasında bor parametresinin sulama suyu kalite kriterlerine göre değerlendirilmesinin gerektiği ifade edilmiştir.

Bu bağlamda; tesis için, atıksu deşarj izin konusu Çevre İzni kapsamında değerlendirileceğinden konunun takibi İl Müdürlüğümüzce sürdürülmektedir.

4- Soruda belirtilen hususlar hakkında Bakanlığımız uhdesinde yürütülen iş ve işlem bulunmamaktadır.

